

RADOMSKI CZERWIEC '76

38 ROCZNICA

Walne Zebranie Delegatów Regionu Ziemia Radomska

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska informuje, że Walne Zebranie Delegatów Regionu Ziemia Radomska odbędzie się 30 czerwca 2014 r. (poniedziałek) w budynku V LO im. Traugutta w Radomiu (budynek bezpośrednio za siedzibą ZR przy ul. Traugutta 52). Początek obrad o godzinie 10.00.

WZDR poprzedzi msza św. odprawiona 29 czerwca (niedziela) o godz. 18.00 w kościele pw. Chrystusa Nauczyciela przy ul. Chałubińskiego 15 (radomskie Planty).

Program obchodów XXXVIII rocznicy Radomskiego Czerwca'76 - 25.06.2014 r.

godz. 18.00 – msza św. rocznicowa pod Pomnikiem Radomskiego Czerwca '76 u zbiegu ulic Żeromskiego i 25 Czerwca z okazji XXXVIII rocznicy Radomskiego Czerwca'76 koncelebrowana przez JE ks. bp. Henryka Tomasika, Ordynariusza Diecezji Radomskiej.

Przed mszą św. wystąpienie Przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotra Dudy.

godz. 20.00 – koncert rocznicowy w Sali Koncertowej Szkoły Muzycznej w Radomiu - Jan Pietrzak; wręcznie odznaczeń państwowych przez Prezesa IPN dr. Łukasza Kamińskiego.

Potem zebrani dyskutowali nad udzieleniem patronatu Marszowi Niepodległości w dniu 21 czerwca oraz nad udziałem delegacji ZR w uroczystościach 25 rocznicy pierwszych wolnych wyborów w 1989 r.

Następnie przewodniczący Regionalnej Komisji Wyborczej Zbigniew Dziubasik poinformował zebranych o przebiegu i wynikach wyborów związkowych w Regionie Ziemia Radomska. Zgodnie z przedstawionymi przez niego danymi do 19.05.2014 r. na 151 organizacji związkowych naszego Regionu wybory przeprowadziło 90 z nich – czyli ponad 60%. Wybrano też 75 delegatów na WZD Regionu.

Kolejnym punktem zebrania była informacja wiceprzewodniczącego Krzysztofa Kośli o stanie przygotowań do organizacji zaplanowanego na 30 czerwca Walnego Zebrania Delegatów Regionu oraz do obchodów 38. rocznicy Radomskiego Czerwca '76.

Obchody rozpoczną się od mszy św. w sanktuarium maryjnym w Kałkowie-Godowie – 22 czerwca 2014 r. o godz. 10.00.

22 czerwca odbędzie się piknik organizowany przez Stowarzyszenie Czerwiec '76 w MOSiR nad zalewem na radomskich Borkach. Tego samego dnia – 22 czerwca – delegacja ZR weźmie udział o godz. 12.00 w uroczystościach rocznicowych w Płocku. Uroczystości w Ursusie odbędą się 29 czerwca.

22 czerwca odbędzie się też Radomski Półmaraton Czerwca '76. Omówiono też szczegółowo program organizowanych 25 czerwca przez ZR obchodów 38. rocznicy Radomskiego Czerwca '76.

Kolejnym punktem posiedzenia ZR była sytuacja w zakładach pracy Regionu. Krzysztof Kośla omówił sytuację pracowników DPS-ów przy ul. Wyścigowej i Rodziny Zietałów w Radomiu. Andrzej Witkowski przedstawił problemy związkowców z Enea Wytwarzanie – w jego skład wchodzi Elektrownia Kozienice. Omówił m.in. przekształcenia wewnątrz firmy i sytuację tzw. Centrum Usług Wspólnych oraz obawy pracowników dotyczące wydzielenia kolejnych spółek ze struktury dawnej Elektrowni Kozienice.

Jest delegatem do Sekcji Międzyregionalnej Pracowników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze, gdzie w poprzedniej kadencji była sekretarzem, a obecnie jest przewodniczącą Sekcji Międzyregionalnej Regionu Mazowsze.

Od dwóch kadencji jest delegatem do Sekcji Krajowej Pracowników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych NSZZ „Solidarność”. Na kadencję 2014-2018 została Przewodniczącą Sekcji Krajowej.

Wybory w oświatowej „Krajówce”

Ostrowiec Św. 2014-05-21/23

Delegaci XXVII WZD Sekcji Krajowej dokonali wyboru władz na następną kadencję 2014-2018. Przewodniczącym SKOiw NSZZ „Solidarność” został ponownie wybrany Ryszard Proksa. Wybrano także 50 osobową Radę Sekcji Krajowej, Komisję Rewizyjną oraz delegatów na Kongres Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność”.

Wśród członków Rady Sekcji znaleźli się przedstawiciele oświaty radomskiej: przewodniczący Sekcji Regionalnej

(cd. na str. 2)

Z REGIONU

XXXIX posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska kadencji 2010-2014

20.05.2014

Zebranych powitał przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz, który przedstawił porządek obrad przyjęty jednogłośnie. Potem sekretarz ZR Zbigniew Dziubasik odczytał uchwały ZR z posiedzenia, które odbyło się 23.04. 2014 r. oraz decyzje z posiedzenia Prezydium ZR.

Następnie głos zabrał Witold Rak, jeden z założycieli NSZZ „S” Rolników Indywidualnych, w latach 1989-1990 wiceprzewodniczącą Komitetu Obywatelskiego Ziemi Radomskiej, szef kampanii „S” RI w woj. radomskim na rzecz kandydata na senatora Jana Pająka, były marszałek Sejmiku Samorządowego Województwa Radomskiego I kadencji.

Przedstawił on zebranym założenia i cele Stowarzyszenia „Polska Solidarność”. Do życia powołał je b. członkowie „S” oraz „S” RI, którzy nie są obecnie członkami tych Związków, a chcieliby zająć się propagowaniem idei „Solidarności” oraz dokumentowaniem działalności Związku w latach 80-tych i 90-tych. Zaprosił on członków ZR do udziału w konferencji poświęconej wyborom w 1989 r., a organizowanej w radomskiej „Resursie” 31 maja 2014 r.

Nasi „punktują” w kraju!

Wybory związkowe w Regionie Ziemia Radomska w chwili zamknięcia tego numeru „Biuletynu” powoli dobiegały końca. Przedstawiciele RZR odnieśli też kilka sukcesów w postaci wynorów do władz krajowych sekcji branżowych i sekretariatów.

Poniżej prezentujemy owe osiągnięcia.

Wszystkim wybranym serdecznie gratulujemy w imieniu Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska.

Dorota Walczak nową przewodniczącą Sekcji Krajowej „Sanepidów”

23-24 maja 2014 roku odbyło się w Warszawie Zebranie wyborcze Sekcji Krajowej Pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarno-Epidemiologicznej NSZZ „Solidarność”, na którym wysłuchano sprawozdań ustępujących władz, wybrano nową przewodniczącą i nową radę oraz omówiono aktualną sytuację w strukturach Inspekcji Sanitarnej w Polsce - restrukturyzacje i likwidacje laboratoriów, zwolnienia pracownicze oraz brak podwyżek w sferze budżetowej. Nową przewodniczącą została Dorota Walczak z Regionu „Ziemia Radomska”.

Dorota Walczak pracuje od 25 lat w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Radomiu. Z wykształcenia jest magistrem inżynierem chemii ze specjalizacją z analityki sanitarnej i studiami podyplomowymi z chromatografii i pedagogiki.

W NSZZ „Solidarność” działa od 20 lat. Była sekretarzem, działaczką w zakładowej komisji socjalnej, wieloletnią wice-przewodniczącą Komisji Międzyzakładowej Pracowników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych NSZZ „Solidarność” Region „Ziemia Radomska” przy PSSE w Radomiu, obecnie jest przewodniczącą Komisji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” przy PSSE w Radomiu, wybraną na drugą kadencję.

Wybory w oświatowej „Krajówce” **Solidarność**

(cd. ze str. 2)

Pracowników Oświaty i Wychowania Adam Słomka oraz wiceprzewodniczący SR POiW Rafał Szukiewicz.

Delegatami do Sekcji Krajowej zostali wybrani członkowie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska Jerzy K. Kaczowski i Mirosław Górka..

Delegaci WZD wezwali minister Joannę Kluzik – Rostkowską do podjęcia dwustronnych rozmów z nowo wybranymi władzami Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”.

- Uporczywe unikanie dialogu przez obecne kierownictwo MEN ze stroną związkową na temat przyszłości polskiej szkoły, brak rzetelnej konsultacji projektów ustaw, wprowadzanie arbitralnych decyzji - budzi nasz sprzeciw – napisali delegaci WZD w specjalnym apelu. W razie braku reakcji ze strony MEN, Rada Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania wznówi akcję protestacyjną, zawieszoną po nominacji obecnej Minister Edukacji Narodowej.

WZD przyjęło szereg dokumentów odnoszących się do aktualnej sytuacji w oświacie, m.in.:

- wyraziło sprzeciw wobec ataków różnych środowisk, w tym rządowych i samorządowych na Kartę Nauczyciela. WZD domaga się jednocześnie aby ustawa ta obejmowała wszystkich nauczycieli, w tym zatrudnionych w placówkach niepublicznych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych i tzw. asystentów nauczycieli,

- domaga się wyższych nakładów na edukację i zwiększenia płac w oświacie, w tym dla pracowników administracji i obsługi szkół, którzy są pracownikami samorządowymi,

- powołując się na wyniki badań czasu pracy nauczycieli przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych (czas pracy nauczycieli wynosi ponad 46 godzin tygodniowo) WZD żąda usunięcia z Karty Nauczyciela zapisów o realizacji bezpłatnych dodatkowych 2 godzin zajęć edukacyjnych z uczniami, tzw. „godzin karcianych”,

- wyraziło sprzeciw wobec planów MEN praktycznej likwidacji możliwości kształcenia w zawodach: technik farmaceutyczny, asystentka stomatologiczna, opiekunka dziecięca na poziomie szkoły policealnej, co doprowadzi do dalszego eliminowania średniego personelu medycznego,

- zwróciło uwagę na szerzące się w niepublicznych szkołach i placówkach oświatowych przypadki łamania praw pracowniczych i związkowych (umowy śmieciowe, wyższy niż kodeksowy czas pracy, wynagrodzenie zaledwie na poziomie minimalnym, uniemożli-

wianie pracownikom zrzeszania się w związkach zawodowych, zastraszanie ich, a nawet wyrzucanie z pracy za podejmowanie działalności związkowej),

- domaga się wykreślenia z ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych zapisu o zakazie pracy w zawodzie nauczyciela osobom otrzymującym świadczenia kompensacyjne (osoby takie nie mogą pracować nawet w komisjach egzaminacyjnych). Utrzymanie zapisu o zakazie pracy jest krzywdzące dla naszej grupy zawodowej i dyskryminujące ją wobec innych grup zawodowych. Jednocześnie WZD zwraca uwagę na nierówne traktowanie nauczycieli zatrudnionych w Centrach Kształcenia Praktycznego i konieczność wprowadzenia odpowiednich zmian w ustawie o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych.

Rafał Szukiewicz

Konferencja o wyborach 1989 r.

31 maja 2014 r. radomskiej „Resursie” odbyła się konferencja naukowa pod hasłem „Wybory VI '89 - lokalne spory czy konflikt o wartości. Rola i znaczenie środowisk związanych z NSZZ RI „Solidarność” oraz lokalnych elit opozycyjnych w wyborach VI '89 w regionie radomskim” zorganizowana przez Stowarzyszenie Polska Solidarność, Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku, Prezydenta Miasta Radomia oraz radomską delegaturę Instytutu Pamięi Narodowej. Patronat nad konferencją objął Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska.

Na konferencji wystąpili m.in.: Witold Rak, dr hab. Marek Wierzbicki, dr Jan Rejczak, Stanisław Górski, dr Paulina Codogni, Adam Cherek.

W pierwszym panelu, którego tematem przewodnim był - „Środowisko radomskiej opozycji. Historia samoorganizacji”, jako pierwszy głos zabrał Witold Rak z referatem p.t.: „Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność” Ziemia Radomska - powstanie, struktury w woj. radomskim do wyborów”, po nim głos zabrał dr hab. Marek Wierzbicki omawiając temat „NSZZ „Solidarność” od MKZ do RKW - charakterystyka, wpływy polityczne, współpraca z Kościołem” oraz Jan Rejczak

(cd. na str. 7)

Biuletyn

RADOMSKI CZERWIEC '76

Czy musiało dojść do wydarzeń czerwcowych 1976 r.?

Odpowiedź na tytułowe pytanie pozornie jest prosta, ale analiza powstających wówczas dokumentów ekonomicznych wskazuje wyraźnie, że ówczesna władza miała wszelkie przesłanki potrzebne do uniknięcia konfliktu. Większość z nich zupełnie zlekceważono, a triumfalizm reżimu doprowadził do wybuchu niezadowolenia społecznego na skalę niespotykaną od 1970 r.

Jednym z najbardziej szczegółowych dokumentów, formułujący niezależną od władz ocenę sytuacji gospodarczej kraju, jest raport konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość”.

Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość” zawiązało się w roku 1978 pod egidą Kolegium Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej jako instytucja społeczna bez statutu, władz i listy członków. Chodziło o głos inteligencji polskiej, grupy ludzi zawodowo przygotowanych do kompetentnego wypowiedzenia opinii na temat stanu kraju, społeczeństwa i państwa. Raporty DiP, poczynając od pierwszego „O stanie Rzeczypospolitej i drogach wiodących do jej naprawy” odegrały istotną rolę w polskim życiu umysłowym, wsparły przemiany społeczne i polityczne, jakie zaszły w naszym kraju.

Raport „O stanie...” w sferze danych bazował na oficjalnych, jak i nieoficjalnych danych społeczno-ekonomicznych. W tym przypadku słowo „nieoficjalny” oznacza po prostu rodzaj informacji, która jest prawdziwa, ale jako nie pasująca do obrazu rzeczywistości PRL została przez władze usunięta z państwowych raportów i opracowań. Mało tego w konwersatorium brało udział wiele osób, które na zlecenie władz PRL, jako wybitni naukowcy-specjaliści, opracowywało rządowe raporty i dokumenty. Tak powstał prawdziwy „głos wołającego na puszczy”, a zignorowanie przez ekipę Gierka ustaleń DiP wiodło wprost do katastrofalnego dla komunistów roku 1980.

Oczekiwania społeczne i bajania władzy

Uwagę zwraca wyszczególnienie tych mankamentów gospodarki, jakie zostały określone w przeprowadzonej powyżej analizie racjonalności koncepcji marksistowskich w gospodarce. Zaakcentowano załamanie się planów inwestycyjnych oraz zwrócono uwagę na podejmowanie decyzji gospodarczych w oparciu o preferencje lokalnych działaczy partyjnych, nie zaś o kalkulację ekonomiczną. Wykazano szkodliwość braku społecznej akceptacji dla prowadzonej polityki gospodarczej, przez co społeczeństwo czuje się uprawnione do lekceważenia swoich obowiązków, zwłaszcza obserwując panującą korupcję oraz marnotrawstwo towarów i pieniędzy. Wg raportu, społeczeństwo

odsunęło się od odpowiedzialności, czując się odsunięte od współdziałania. Społeczeństwo również nie godziło się na podział dochodu narodowego, przez co postępowało nasilające się rozwarstwienie społeczeństwa. Również polityka społeczna pozostawiała wiele do życzenia, gdyż próbowano wyciszyć ludzi za pomocą pieniędzy, co jedynie nakręcało spiralę inflacji i rodziło społeczną frustrację. Wiązało się to z parciem społecznym na fundusz pracy. Wskazano także na grę pozorów w gospodarce, gdzie władze dokonywały manipulacji na danych statystycznych. Służyć miała temu m.in. zmiana w konstytucji z 1976 roku, przekazująca zwierzchnictwo nad NIK w gestię prezesa rady ministrów. Wskazano również na powiązania partii z gospodarką, wskazując na fakt pochodzenia 80% dyrektorów z ramienia PZPR. Skrytykowano samo centralne planowanie, wskazując na brak jasnego wydzielenia kompetencji poszczególnych urzędników, a także niejasne założenia kierowania określonych inwestycji w poszczególne regiony kraju. Stwierdzono ponadto złą metodykę kierowania gospodarką oraz zbytnią szczegółowość w decyzjach płynących z ośrodka centralnego.

Kredyty, kredyty!

Ostrzegano przed dalszym zaciąganiem kredytów zagranicznych, wskazując na już istniejące problemy ze spłaceniem kredytów już zaciągniętych. Zwrócono uwagę na zbyt dużą koncentrację przemysłu w Polsce w porównaniu z NRD i RFN oraz na praktykę „nakręcania” kosztów w przedsiębiorstwach w celu uzyskania rządowych subwencji. Występował także problem zbyt niskiego nakładu środków na cele „nieprodukcyjne” (1978 r. - 19%), przez co np. wydłużała się kolejka chętnych na uzyskanie swojego mieszkania. Z ostatnim zagadnieniem była związana sprawa niskich wynagrodzeń dla młodzieży, co w opinii autorów raportu powodowało infantylnizm tej grupy społecznej i ich dłuższe utrzymywanie przez rodziców. Pojawiła się nawet groźba wybuchu niezadowolenia

społecznego, spowodowanego nieumiejętnie zastosowanym manewrem gospodarczym. Dodatkowymi stanami wpływającymi na społeczeństwo była niewiara w swoje możliwości oraz poczucie bezcelowości wypełnianej pracy, co miało swoje konsekwencje w odrzucaniu zawodowej moralności w obliczu wszechogarniającego marnotrawstwa.

Tajne decyzje, publiczne skutki

Również inne ugrupowania i organizacje podnosiły w swoich programach istotne mankamenty gospodarki komunistycznej, jak choćby tajność w podejmowaniu decyzji, ingerencję władzy w polską naukę, która już w tym czasie mocno zostawała w tyle za nauką krajów wysoko rozwiniętych, oraz przeciwko propagandzie sukcesu, nachalnie przedstawiającej obraz gospodarki polskiej, podczas gdy ludziom żyło się coraz gorzej.

(cd. na str. 5)

Czy musiało dojść do wydarzeń czerwcowych 1976 r.?

(cd. ze str. 4)

Wysuwano ponadto postulaty celowości w rządzeniu gospodarką, przeciw obecności polityki w planowaniu centralnym. Krytykowano swobodę podejmowania woluntarystycznych decyzji kierownictwa w gospodarce, posilkując się wyłącznie ideologicznym uwarunkowaniami. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym tego rodzaju decyzjom były liczne kliki partyjne związane z konkretnym sektorem przemysłu. Wskazywano na fakt coraz cięższej pracy w przemyśle, przy czym zarobki Polaków w dalszym ciągu odstawały od zarobków w innych krajach. Przyczyn kryzysu upatrywano w roztrwonieniu przez ekipę Gierka pożyczek zagranicznych.

Analiza Czerwca'76

Po wydarzeniach czerwcowych wskazywano nie na ideologiczne uwarunkowania protestów robotniczych, lecz na dysproporcje w relacji siły nabywczej płac do cen (i występowania) produktów rolno-przemysłowych na rynku. Żądano wręcz zagwarantowania prawa każdego obywatela i jego rodziny z pensji pracowniczej z postula-

tem wprowadzenia ośmiogodzinnego dnia roboczego, ujednoczenia taryfy płac oraz wprowadzenia 40-to godzinnego tygodnia roboczego. W postulatach sierpniowych pojawiły się dodatkowo żądania wolnych sobót, co najszybciej zrealizowano w porozumieniu jastrzębskim (3 IX 1980 r.), głównie ze względu na znaczenie tego regionu dla gospodarki. Postulowano również nie zatrudnianie na nocnych zmianach kobiet oraz przyznawanie rent powypadkowych. Z drugiej jednak strony ostre protesty wzbudziła eksploatacja robotników, przy czym wskazywano na fakt wymuszania pracy w nadgodzinach, aby mieć środki na utrzymanie rodziny, gdyż stawki godzinowe były na bardzo niskim poziomie. Wskazywano również na przerzucanie nierytmiczności dostaw na pracowników, ich uzależnienie od nadzoru oraz zwalnianie ludzi bez uzasadnionej przyczyny. Ludzi drażnił także niesprawiedliwy podział nagród i premii oraz częste zmiany norm na niekorzyść pracowników. Krytykę wzbudzały nie tylko niskie pensje, ale także ich niewypłacanie w terminie oraz mały stopień poszanowania zasad BHP oraz nieliczenie się ze zdrowiem pracowników.

(ppp)

25 ROCZNICA WYBORÓW 1989 r.

Konrad Słowiński

„Wybory czerwcowe” 1989 r. w Radomiu i regionie radomskim

Obchodzona w tym roku 25 rocznica wyborów parlamentarnych stała się doskonałą okazją do przypomnienia tamtych wydarzeń. Dzień 4 czerwca 1989 r. przyniósł ze sobą znamienne skutki, zarówno na całym świecie, jak i w Polsce. Bez wątplenia wybory czerwcowe przyczyniły się do upadku systemu komunistycznego w naszym kraju. Wprawdzie proces demontażu systemu komunistycznego można było zaobserwować w Polsce już od połowy lat osiemdziesiątych, to jednak właśnie rok 1989 spowodował decydujące rozstrzygnięcie. Trwające przeszło czterdzieści lat rządy władz komunistycznych zbliżały się ku końcowi, a tak długo oczekiwana przez społeczeństwo demokracja miała niebawem zatryumfować. Wybory czerwcowe stały się prawdziwym *votum separatum* przeciwko władzy komunistycznej i – co warto podkreślić – były one równie ważne nie tylko dla samej Polski, ale i dla reszty Europy. Zmiany jakie zaczęły mieć miejsce w naszym kraju stały się bowiem sygnałem do działania również dla innych narodów naszego regionu pragnących zrzucić jarzmo komunistycznego zniewolenia. Transformacja ta nie miałyby miejsca, gdyby nie zaangażowanie „Solidarności”, której działania doprowadziły do przeprowadzenia – po raz pierwszy w powojennej historii Polski – częściowo wolnych wyborów. Przyniosły one zaskakujący, nawet dla samej opozycji, wynik. Wprawdzie wiara w zwycięstwo była duża, niemniej niewiele osób przypuszczało, że spowoduje ono tak daleko idące konsekwencje.

Przeprowadzenie wyborów czerwcowych nie byłoby możliwe gdyby nie ustalenia zapadłe przy „Okrągłym Stole”. Trudna sytuacja w kraju, nasilający się kryzys gospodarczy, który spowodował trwające już od kwietnia 1988 r. w różnych regionach Polski protesty i strajki społeczne, zmusiły władze PRL do rozpoczęcia dialogu z opozycją. Nieuchronność konieczności zmian systemowych stała się jasna nawet dla samych przywódców komunistycznych. Możliwość zaakceptowania przez ówczesną władzę pluralizmu politycznego i związkowego dało sposobność do rozpoczęcia przygotowań do rozmów. Dnia 6 lutego 1989 r. rozpoczęto w Warszawie obrady „Okrągłego Stołu”. By przy nim usiąść i – co najważniejsze – dyskutować, wiele osób musiało wyzbyć się lub przynajmniej chwilowo próbować zapomnieć o swych uprzedze-

niach czy wręcz niechęci wobec władz. Osoby zasiadające do wziętych rozmów dzieliło niemal wszystko. Zaczynając od poglądów i życiorysów a na wizji przyszłości kończąc. Spotkanie tak dwóch odmiennych „światów”, na tak ogromną skalę w polskiej polityce nie miało dotąd miejsca. Warto jednak pamiętać o tym, że zasiadające przy „Okrągłym Stole” strony miały własne cele i priorytety, a trwające dwa miesiące rozmowy, z dnia na dzień uwypuklały dodatkowo rozbieżności między tymi obozami, nazwanymi dość szybko stroną „koalicyjno-rządową” i „opozycyjno-solidarnościową”. Warto również podkreślić, że te dwa obozy, by dojść do konstruktywnych – i jak najkorzystniejszych dla siebie – ustaleń, musiały zdecydować się na spore ustępstwa.

Obrady toczyły się przede wszystkim w kilku, a dokładniej w trzech zespołach roboczych, co miało usprawnić przebieg rozmów. Były to zespoły: gospodarki i polityki społecznej, reform politycznych oraz pluralizmu związkowego. Jednak najważniejsze postanowienia zapadały podczas tzw. tajnych posiedzeń, odbywających się w „kameeralnym” gronie w Magdalence. To właśnie tam podjęto decyzję o przeprowadzeniu kontraktowych wyborów parlamentarnych. Ta „kontraktowość” wynikała z tego, że 65% mandatów w Sejmie przypadać miało przedstawicielom PZPR, ZSL i SD oraz koncesjonowanym chrześcijańskim stronnictwom prorządowym, natomiast o pozostałe 35% (czyli 161 miejsc w 460 osobowym parlamencie) mogli ubiegać się wyłącznie kandydaci bezpartyjni, w tym również „Solidarności”. Całkowicie wolne miały być za to wybory do Senatu. Termin wyborów ustalono na dzień 4 czerwca 1989 r. Wypełniając uzgodnienia „Okrągłego Stołu”, w dniu 7 kwietnia 1989 r. Sejm PRL dokonał nowelizacji Konstytucji PRL i co ważne tego samego dnia przyjął także nową ordynację wyborczą.

Od tego momentu decyzją warszawskiego Komitetu Obywatelskiego z dnia 7 kwietnia, możliwe stało się tworzenie regionalnych oddziałów KO w celu koordynacji działań przed nadchodzącymi wyborami parlamentarnymi. Jednak – co warto podkreślić – w regionie radomskim, w wyniku sporów w łonie lokalnej „Solidarności”, doszło na tym tle do poważnego rozdźwięku. Wynikało to z tego, iż jeszcze na długo przed ogłoszeniem terminu wyborów, radomska „Solidarność”, targając wewnętrznymi konfliktami, które osłabiały jedność związku. Część działaczy była zwolennikami Witolda Króla – przewodniczącego Międzyzakładowej Komisji Regionalnej NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska i współpracującej z nim Marii Bienkiewicz, natomiast pozostali popierali osoby

(cd. na str. 6)

25 ROCZNICA WYBORÓW 1989 r.

(cd. ze str. 5)

współpracujące z miejscowymi kręgami kościelnymi i osobą ks. Edwarda Materskiego – Biskupa Diecezji Sandomiersko-Radomskiej. Należeli do nich m.in. Jan Rejczak – wiceprzewodniczący prezydium Międzyzakładowej Komisji Regionalnej (MKR) „Solidarność” z 1981 r. i Jan Łopuszański. Członkowie tej grupy, bojąc się odsunięcia od wpływu na bieg wydarzeń politycznych, postanowili powołać własne struktury organizacyjne. W związku z tym, 22 marca 1989 r., a więc na dwa tygodnie przed oficjalną zgodą władz krajowych „Solidarność”, ogłosili oni powstanie Komitetu Obywatelskiego Ziemia Radomska. Przedstawiciele MKR, aby uniknąć całkowitego podziału, a tym samym osłabienia pozycji radomskiej opozycji, zdecydowali się utworzyć Komitet Obywatelski „Solidarność” Ziemia Radomska, którego pierwsze oficjalne posiedzenie odbyło się 17 kwietnia. W jego skład weszli członkowie związku, NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych oraz konkurencyjnego KOZR. Wszyscy przedstawiciele uzgodnili, że utworzą jedną, wspólną listę z kandydatami do zbliżających się wyborów. Do Sejmu z ramienia radomskiej „Solidarność” mieli startować Jan Łopuszański – z Okręgu nr 81 z siedzibą w Radomiu – oraz Maciej Półtorak – z Okręgu nr 82 z siedzibą w Białobrzegach. W przypadku wyborów do Senatu istniał jeden okręg wyborczy, obejmujący całe województwo radomskie. Niestety podczas wyboru kandydatów na senatorów nie obyło się bez sporów. Jednym z pretendentów do tego stanowiska, wyznaczonym przez Lecha Wałęsę i w związku z tym popieranym przez część osób z MKR, był Jan Józef Lipski. Za jego kandydaturą przemawiał m.in. fakt, że był on jednym z założycieli Komitetu Obrony Robotników, który mógł poszczycić się wielkimi zasługami na polu niesienia pomocy prześladowanym z powodu udziału w wydarzeniach radomskiego Czerwca '76. Pozostała natomiast grupa, skupiona wokół opozycji solidarnościowej związanej z Kościołem i działająca w konkurencyjnym KOZR, niezależnie od sugestii Wałęsy, poparła Jana Pajaka – przewodniczącego NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych Ziemia Radomskiej, uczestnika kampanii wrześniowej 1939 r., żołnierza Armii Krajowej. Rozbieżność co do kandydatur na fotel senatorski spowodowała kłótnie wewnątrz opozycji.

Ostatecznie podczas głosowania Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” Ziemia Radomska zdecydowano, że pretendentami do dwóch miejsc w Senacie z ramienia radomskiej „Solidarność” będą S. Bembiński, którego osoba była aprobowana przez obie zwaśnione strony oraz J. J. Lipski. Kandydatura J. Pajaka przepadła niewielką ilością głosów. Jednak jego zwolennicy nie zamierzali rezygnować z dalszej walki. W rezultacie J. Pajak zdecydował się na rozpoczęcie kampanii wyborczej, w której zamierzał wystartować jako przedstawiciel niezależny. Wkrótce stało się jasne, że główna walka przedwyborcza o miejsca w Senacie na gruncie radomskim rozgrywać się będzie przede wszystkim między dwoma zwaśnionymi kandydatami – J. J.

Lipskim a J. Pajakiem. W miarę zbliżania się terminu wyborów rywalizacja tych dwóch osób stawała się coraz ostrzejsza, co znalazło odzwierciedlenie m.in. w artykułach publikowanych w lokalnej prasie solidarnościowej, a także zostało nawet poruszone na łamach „Gazety Wyborczej”.

Pierwsza tura wyborów rozpoczęła się zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami 4 czerwca 1989 r. Lokale wyborcze otworzono już o 6.00 rano, a głosowanie miało odbywać się do godz. 22.00. Wyniki pierwszej tury były zaskoczeniem dla wszystkich. Jednak chyba najbardziej zdumiona była strona koalicyjno-rządowa. Wybory przyniosły bowiem zdecydowane zwycięstwo opozycji solidarnościowej i jednocześnie druzgocącą porażkę komunistycznej władzy. Przedstawiciele Komitetu Obywatelskiego zdobyli w pierwszej turze 160 na 161 mandatów poselskich przeznaczonych dla kandydatów bezpartyjnych. Podobnym sukcesem zakończyło się dla „Solidarność” głosowanie do Senatu, gdyż aż 92 jej reprezentantów zdobyło mandaty a pozostałych 8 przeszło do drugiej tury mającej się odbyć za dwa tygodnie.

W województwie radomskim w pierwszej turze wyborów wzięło udział 290 tys. osób, co stanowiło blisko 55,5% uprawionych do głosowania. Zestawiając wyniki ze średnią krajową, należy stwierdzić, że była ona dość niska (średnia krajowa wyniosła 62,1%, zatem różnica stanowiła 6,6%) i plasowała region radomski w końcówce wszystkich województw. W walce o mandaty bezpartyjne sukces odnieśli przedstawiciele radomskiej „Solidarność”, gdyż do Sejmu, z ogromną przewagą nad pozostałymi kandydatami, dostali się J. Łopuszański (113 986 oddanych głosów tj. 73,2%) i M. Półtorak (69 425 oddanych głosów tj. 69,2%). Natomiast w Senacie znalazł się S. Bembiński (na 84 240 ważnych głosów otrzymał 53 798 tj. 63,8%). Z

kolei o drugi fotel senatora, w drugiej turze wyborów, zmierzyć się mieli J. J. Lipski i J. Pajak, co było jedynym takim przypadkiem „bratobójczej” walki kandydatów opozycyjnych w skali całego kraju. Żaden z nich nie otrzymał bowiem wymaganej większości – J. J. Lipski uzyskał 48,6 % głosów a J. Pajak 21,5% głosów. Rywalizacja właśnie tych dwóch osób wzbudziła największe emocje, zarówno w obozie solidarnościowym, jak i wśród samych wyborców. Jak ujął to w swym artykule Jerzy Szperkowicz opublikowanym w numerze 21 „Gazety Wyborczej” z 7 czerwca 1989 r. „Pojedynek Pajaka z Lipskim tak dalece zdominował scenę wyborczą w Radomiu, że pozostałe stanowią ledwie tło”.

Druga tura wyborów odbyła się 18 czerwca. Opozycja zdobyła w niej brakujący jeden mandat poselski a także siedem z ośmiu nieobsadzonych miejsc w Senacie. Tym samym w wyższej izbie parlamentu „Solidarność” posiadała 99 miejsc. Ostatni mandat przypadł bezpartyjnemu przedsiębiorcy, cieszącemu się poparciem ze strony rządzącej. Na gruncie radomskim walkę o mandat senatora, prowadzonej w dość ostrej i bezpardonowej formie, ostatecznie wygrał J. J. Lipski. Przy znacznie niższej fre-

**W SAMO POŁUDNIE
4 CZERWCA 1989**

kwencji niż w pierwszej turze, bo wynoszącej zaledwie 33,5% (na 521 tys. uprawnionych do urn poszło 180 tys.) zdobył on 115 475 głosów (czyli blisko 75%) przeciwko 46 399 głosom oddanym na J. Pająka. Zwycięstwo to zostało jednak okupione dużymi stratami. W radomskiej „Solidarności” doszło ostatecznie do trwałego rozłamu. Wzajemne oskarżenia i zarzuty na trwałe podzieliły zwaśnione strony, a echa wyborów czerwcowych jeszcze długo rozbrzmiewały na łamach, zarówno krajowej, jak i lokalnej prasy.

Wybory czerwcowe zakończyły się bezapelacyjnym zwycięstwem „Solidarności”. Wprawdzie oczekiwania samych przedstawicieli opozycji, jak i większości społeczeństwa polskiego były duże, to chyba jednak nikt nie spodziewał się aż takiego rezultatu. W roku 1989 kończył się więc powoli, rozpoczęty na początku lat osiemdziesiątych, proces demontażu systemu komunistycznego w Polsce. Małymi krokami zbliżała się do kraju tak oczekiwana przez większość demokracja i wolność, która – jak by dziś nie oceniać „Solidarności” – była możliwa dzięki jej walce.

List otwarty przewodniczącego Piotra Dudy do członków Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” z okazji 25-lecia wyborów 4 czerwca 1989 roku – największego zwycięstwa „Solidarności”

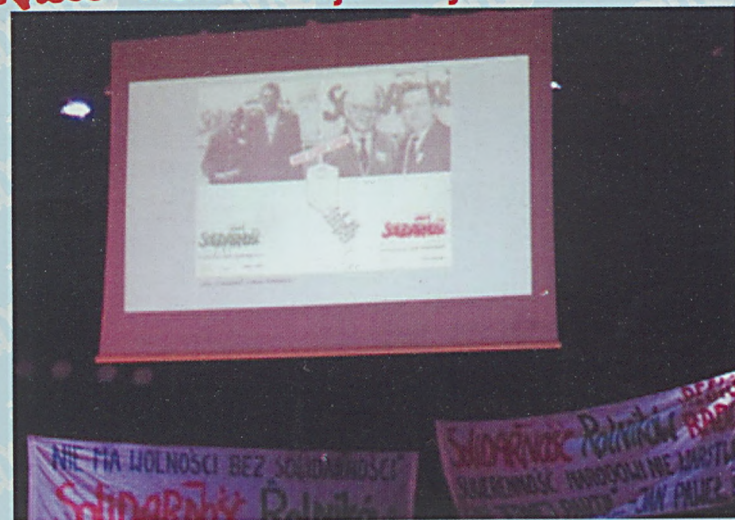
Tak jak największym zwycięstwem polskich robotników było powstanie w 1980 roku Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, tak największym zwycięstwem „Solidarności” były wybory 4 czerwca 1989 roku. Dzisiaj z powodów politycznych i bieżących interesów obecnej władzy z premedytacją fałszuje się ten historyczny fakt.

Do rozmów przy okrągłym stole i pierwszych częściowo wolnych wyborów doszło dzięki fali strajków w 1988 roku, prowadzonych przez organizacje zakładowe Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Do rozmów i wyborów przystąpił nie Lech Wałęsa i Komitet Obywatelski, ale Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, ze swoim przewodniczącym na czele. Powołanie w grudniu 1988 roku Komitetu, którego nazwa brzmiała Komitet Obywatelski przy przewodniczącym NSZZ „Solidarność”, choć formalnie niezależny, był w istocie jedynie formą organizacyjną, swoistym narzędziem Związku, bez którego Komitet nie miał racji bytu.

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” zawsze był związkiem zawodowym, który w różnym czasie, z konieczności, musiał spełniać różne role, takie jak: ruchu społecznego, opozycji demokratycznej, konspiracji, komitetu wyborczego, partii politycznej, czy też parasola ochronnego nad transformacją ustrojową. I co najważniejsze – role te wypełnił, do dzisiaj płacąc za to ogromną cenę. Bez „Solidarności” i jej milionów członków, nigdy by się to nie dokonało.

Nikt nie mógł być członkiem naszego Związku inaczej, niż poprzez przynależność do zakładowej lub międzyzakładowej organizacji „Solidarności”. Nikt nie mógł być w jego władzach, jeśli nie przeszedł całej demokratycznej procedury wyborczej, od zakładu, poprzez region, aż do władz krajowych. I tak jest do dzisiaj.

Nigdy nie było pierwszej i drugiej „Solidarności”. Związek nasz od swojego powstania nigdy nie przerwał działalności, nawet po wprowadzeniu stanu wojennego, przez wiele lat trwając w konspiracji. W przeciwnym razie, za kpinę należałoby uznać słowa ówczesnego przewodniczącego Lecha Wałęsy, które wygłosił w 1984 roku przy grobie zamordowanego, błogosławionego ks. Jerzego Popiełuszki: „Solidarność” żyje, bo ty oddałeś za nią życie”. Jeśli była pierwsza i druga, to należałoby

(cd. ze str. 3)

– „Powstanie Komitetu Obywatelskiego Ziemi Radomskiej, a następnie Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” ZR jako próba samoorganizacji politycznej radomskiej opozycji”.

W drugim panelu pod hasłem „Rozłam środowiska, spór o personalia czy polityczny konflikt wartości?” na temat „Kandydatura Jana Józefa Lipskiego do Senatu jako skutek czy przyczyna rozłamu w radomskiej „Solidarności” dyskutowali Stanisław Górski i Witold Król, o przejściu przywództwa politycznego w regionie ziemi radomskiej przez RI „S” na skutek samodzielnego wysunięcia kandydatury Jana Pająka opowiadał zebrany Witold Rak, a o regionie radomskim na tle panoramy komitetów obywatelskich w wyborach Czerwiec '89 - Inka Słodkowska.

W trzecim panel, którego motywem przewodnim było „Solidarność - szczególne doświadczenie Polaków”, trzy kolejne wykłady wygłosili: Paulina Codogni - „Region radomski na tle wyborów w Polsce”, Adam Cherek - „Zagadka plakatów kandydatów KO z Lechem Wałęsą” oraz prof. Barbara Fedyszak-Radziejowska - „Rolnictwo i wiejska „Solidarność” - pomiędzy tradycją ruchu ludowego, samorządności i związkowej samoorganizacji”.

Na zakończenie konferencji Witold Rak i Andrzej W. Kaczorowski wygłosili prelekcję na temat „Stowarzyszenie Polska Solidarność jako próba rozwiązania instytucjonalnego w dążeniu do ustalenia faktów i obalania mitów dotyczących wolnych związków zawodowych „Solidarność”.

uznać, że Jaruzelski pokonał „Solidarność”, a to jest oczywistą historyczną bzdurą.

Od samego początku dumnie trzymamy te same sztandary, a większość z naszych dzisiejszych członków, w tym w najwyższych władzach Związku, jest w nim nieprzerwanie od samego początku, ani na chwilę nie zaprzestając swojej działalności. Wielu z nich było internowanych, więzionych, szykanowanych i wyrzucanych z pracy. Oni nigdy nie byli w dwóch „Solidarnościach”. Jeśli już, to inni ją opuszczali, zdradzali czy zaprzękali swoje legitymacje w imię własnego interesu. Tym bardziej na ponury chichot historii zakrawa fakt, że nadal po 25 latach w wolnej Polsce, za działalność związkową, przy obojętności władzy, szykanuje się i wyrzuca ludzi z pracy.

Oficjalne państwowe obchody 25 rocznicy 4 czerwca 1989 roku, bez formalnego współudziału Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, którego udział celowo pominięto polityczną decyzją obecnie rządzących, w odwecie za walkę „Solidarności” o prawa pracownicze i obywatelskie, stają się karykaturalne, pozbawione wewnętrznej siły ducha solidarności i wolności.

Nie ma wolności bez solidarności!!!

Piotr Duda

Uroczystości związkowe w Katedrze

1 czerwca 2014 r. o godz. 12.30 w radomskiej Katedrze została odprawiona uroczysta msza św. w intencji członków Związku z udziałem poczty sztandarowego ZR, poczty TKK Pionki, poczty MPK Radom, delegacji ZR: przewodniczącego ZR Zdzisława Maszkiewicza i wiceprzewodniczącego Krzysztofa Kośli oraz przedstawicieli TKEiR. Po nabożeństwie złożono kwiaty i zapalono znicze pod Krzyżem „Solidarność” znajdującym się przed Katedrą. Organizatorem uroczystości była Terenowa Komisja Emerytów i Rencistów NSZZ „Solidarność”.

Potrącenia z wynagrodzenia za pracę c.d.

Zawiadomienie pracodawcy o zajęciu części wynagrodzenia zobowiązuje pracodawcę do wstrzymania wypłaty tej części wynagrodzenia i przekazania zajętej kwoty organowi egzekucyjnemu na zaspokojenie egzekwowanych należności jednorazowo albo comiesięcznie, do czasu pełnego pokrycia należności wraz z odsetkami za nieterminową zapłatę i kosztami egzekucyjnymi.

Odnosnie zaś zaliczki pieniężnej udzielonej pracownikowi, to są to środki pieniężne przekazane pracownikowi na pokrycie należności związanych z wykonywaniem pracy, które ponosi pracodawca. Zaliczka może być przekazana w celu zakupu materiałów niezbędnych do wykonywania pracy, paliwa, na pokrycie kosztów podróży służbowej. Brak zwrotu lub wyliczenia się pracownika z zaliczki skutkuje możliwością potrącenia jej wartości z wynagrodzenia za pracę.

Natomiast porządkowe kary pieniężne, które podlegają potrąceniu z wynagrodzenia, nie stanowią wierzytelności pracodawcy, ponieważ nie może on dowolnie dysponować tą kwotą, która powinna być przeznaczona na poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy.

Potrąceń dokonuje się w kolejności wskazanej w art. 87 § 1 Kodeksu pracy, a więc w pierwszej kolejności zaspokojeniu podlegają w całości świadczenia alimentacyjne, następnie inne należności na mocy tytułów wykonawczych, zaliczki udzielone pracownikowi i porządkowe kary pieniężne.

Należności alimentacyjne podlegają egzekucji w wysokości do 3/5 wynagrodzenia, bez względu na wysokość należnego wynagrodzenia.

(cd.w kolejnym numerze „Biuletynu”)

Region NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska

Adresy i telefony:

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
26-600 Radom ul Traugutta 52

e-mail: solidar1@radom.net solidar2@radom.net
solidar3@radom.net

telefony: centrala/sekretariat ZR – 483623804 tel./fax

centrala – 483623643/4836251-61 centrala

sekretariat - wew. 21

sekretariat/fax - wew. 22

przew. Zdzisław Maszkiewicz – wew. 23

wiceprzew. Zbigniew Dziubasik - wew. 24

wiceprzew. Krzysztof Kośla - wew. 25

wiceprzew. Andrzej Wójcicki - 607279893

Zespoły problemowe:

Zespół Szkoleń i Promocji Związku - wew. 25

Zespół ds. Organizacyjnych - wew. 25

Zespół ds. Akcji Protestacyjnych - wew. 25

Zespół ds. Budżetowych - wew. 25

Zespół Promocji i Rozwoju/ Kasa - wew. 27

Zespół prawa pracy/Interwencji - wew. 28

Redakcja „Biuletynu” - wew. 29

Księgowność - wew. 30

Sekcje i Komisje Branżowe - wew. 31

Biuro Terenowe ZR - TKK Lipsko

27-300 Lipsko ul. Partyzantów 5

– szef biura: Wojciech Dziółko tel.: 483780260

Biuro Terenowe ZR - TKK Szydłowiec

26-500 Szydłowiec ul. Ogrodowa 8

– szef biura: Czesław Stefański tel.: 662211632

Biuro Terenowe ZR - TKK Warka

05-660 Warka ul. Długa 51a – szef biura: Jan Skowroński

Biuro Terenowe ZR - TKK Zwolen

26-700 Zwolen ul. Puławska 2 - szef biura: Tadeusz Wach

Biuro Terenowe ZR - TKK Pionki

26-670 Pionki ul. Sienkiewicza 40

-szef biura: Zdzisław Maszkiewicz tel.:609360300

758

BIULETYN

INFORMACYJNY

NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska

Radom 26-600, ul. Traugutta 52

e-mail: solidar2@radom.net

Redakcja, tkt i skład: Paweł Podilipniak (ppp)

egzemplarz bezpłatny

758

Numer 758 zamknięto 9.06.2014

Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska PEKAO
S.A. II O/Radom 23124032591111000030031542